

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДИНАМІКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ КАБЕЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ

У сучасному світі, де ключовими пріоритетами стають енергетична безпека, інфраструктурний розвиток та цифровізація, попит на якісну кабельну продукцію стрімко зростає. Кабельно-провідникова галузь є важливою складовою промислового комплексу, оскільки забезпечує функціонування електромереж, телекомунікацій, транспорту та будівництва. Саме тому її розвиток має велике значення як для окремих країн, так і для європейського ринку в цілому.

Кабельно-провідникова галузь відіграє одну з ключових ролей у забезпеченні стабільної роботи енергетичної системи та економіки загалом. Вона вирізняється високою доданою вартістю продукції та широким спектром виробництва, що охоплює всі типи сучасних кабелів. В Україні найбільшу частку ринку традиційно займають низьковольтні кабелі. Проте з початком повномасштабної війни виробництво високовольтних кабелів суттєво скоротилося внаслідок збоїв у роботі підприємств і підвищених безпекових ризиків. Незважаючи на ці труднощі, попит на кабельну продукцію, особливо для відновлення енергетичної інфраструктури, залишився високим. У результаті 2022 року обсяг виробництва кабельної продукції в Україні зменшився майже на третину порівняно з попереднім роком. Однією з головних проблем галузі став дефіцит кваліфікованої робочої сили, який поглибився на 7,5 % у 2022 році [3].

Через війну в Україні, руйнування виробничих потужностей, переміщення підприємств, дефіцит робочої сили та нестабільні логістичні ланцюги сальдо зовнішньої торгівлі кабельною продукцією скоротилося майже втричі. За результатами 2022 року обсяг експорту кабельно-провідникової продукції скоротився на 22,3 % в порівнянні з попереднім роком, з 22 до 17 тис. т відповідно.

У 2023 р. найбільшими імпортерами української кабельно-провідникової продукції стали Австрія та Німеччина, на які припало 36 % усього експорту (рис.1.)

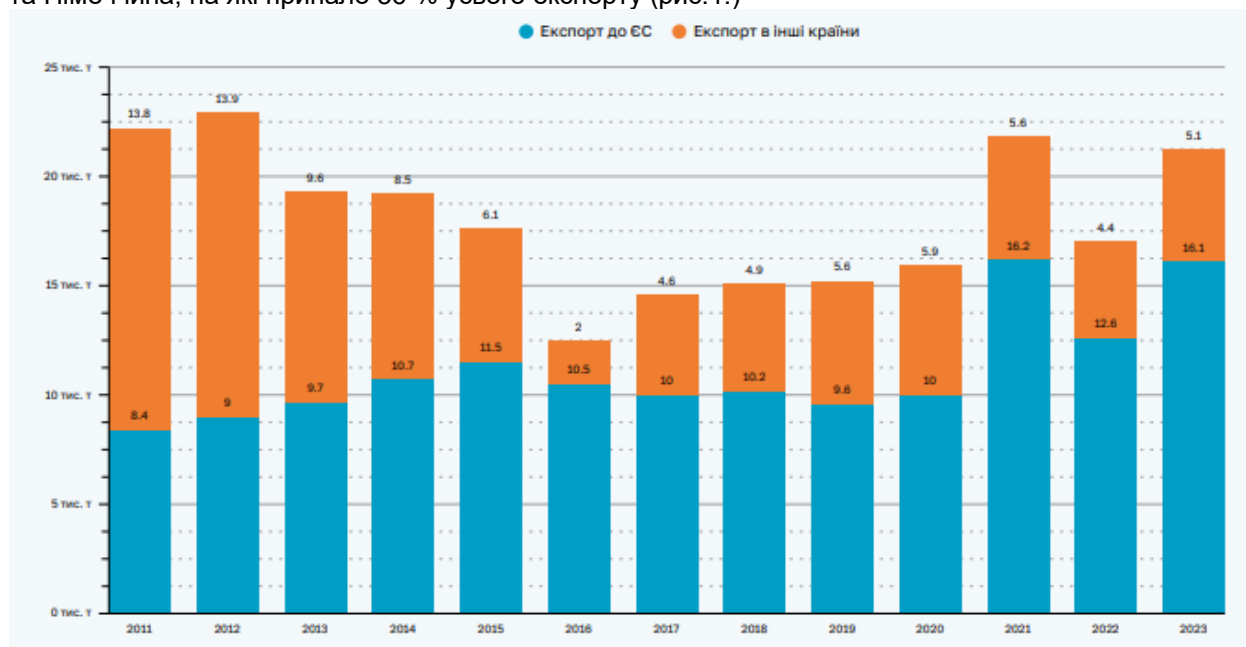

Рисунок 1 – Динаміка експорту з України кабельно-провідникової продукції (HS 8544 42, 8544 49, 8544 60) до ЄС та інших країн світу

Джерело: [2, с.132–134]

Зростання обсягів реалізації продукції на будь-якому ринку безумовно сприятиме позитивним соціально-економічним змінам. Економічне піднесення стимулює розвиток людського потенціалу, модернізацію інфраструктури та впровадження інноваційних рішень. Оскільки діяльність у сфері кабельно-провідникової продукції тісно пов'язана з рядом суміжних галузей, таких як виробництво

матеріалів, споживання енергоресурсів тощо, будь-які зміни – як позитивні, так і негативні – матимуть прямий вплив на ці взаємозалежні сектори економіки [1].

У 2023 році частка електричних провідників українського походження у загальному імпорті Європейського Союзу склала 2,1 %. Основна частина українського експорту припадала на продукцію, класифіковану за кодом HS 8544 49 – інші електричні провідники без з'єднувальних пристроїв, призначені для напруги не більше ніж 1 000 В, з ізоляцією з пластмаси. Це свідчить про спеціалізацію України на виробництві низьковольтних кабелів, які мають стабільний попит на європейському ринку, особливо у сфері будівництва, телекомунікацій та побутової електроніки.

Беззаперечними лідерами з експорту електричних провідників до ЄС залишаються Китай та Туреччина. За результатами 2023 року на Китай припадало 32,1 % загального імпорту електропроводників (247 тис. тонн), тоді як Туреччина забезпечила 23 % (177 тис. тонн). Високі показники цих країн пояснюються як масштабами виробництва, так і активною державною підтримкою експорту.

Попри відносно невелику частку, Україна демонструє потенціал до нарощування експорту завдяки географічній близькості до ЄС, відповідності продукції технічним стандартам Європи та поступовому відновленню виробничих потужностей. Подальше зростання частки української кабельної продукції на ринку ЄС можливе за умов стабілізації внутрішньої ситуації, залучення інвестицій та зміцнення виробничо-логістичних ланцюгів [2].

З метою посилення своїх позицій на європейському ринку, українські виробники активно працюють над модернізацією виробництва, сертифікацією продукції відповідно до норм ЄС, а також над розширенням асортименту високотехнологічних кабелів. Окремі компанії вже успішно інтегрувалися в європейські ланцюги постачання, постачаючи продукцію для таких галузей, як автомобілебудування, машинобудування та альтернативна енергетика.

Крім того, перспективним кроком є розвиток спільних українсько-європейських проєктів у сфері НДДКР (науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт), які дозволять не лише адаптувати вітчизняну продукцію до новітніх стандартів, а й стати співтворцями інноваційних технологій. Розширення присутності на ринку ЄС також потребує активної участі у виставках, тендерах, галузевих платформах та ефективного просування українського бренду як надійного виробника [2].

З огляду на виклики, що постають перед галуззю під час експорту продукції до країн Європейського Союзу – зокрема, проблеми з пропускнуною спроможністю на кордоні з Польщею та періодичні блокування прикордонних переходів, – особливої актуальності набуває співпраця у сфері транспорту та логістики. Саме транспортна інфраструктура відіграє роль ключової «артерії», яка забезпечує безперебійне переміщення товарів, своєчасне виконання контрактів та загальну стабільність експортної діяльності [4].

Подальша інтеграція України у транспортну систему ЄС, модернізація прикордонних пунктів пропуску, розвиток залізничного та морського сполучення, а також спрощення митних процедур мають стати пріоритетними напрямками для держави та бізнесу. Від ефективності логістичних рішень безпосередньо залежить конкурентоспроможність української кабельної продукції на європейському ринку та її здатність своєчасно реагувати на попит з боку партнерів.

Отже, кабельно-провідникова галузь залишається важливою для енергетичної стабільності та економічного розвитку як України, так і її міжнародних партнерів. Попри суттєві виклики, спричинені повномасштабною війною – зокрема руйнуванням інфраструктури, переміщенням виробничих потужностей, нестачею кваліфікованої робочої сили та перебоями в логістиці – галузь демонструє здатність адаптуватися до нових умов. Значне скорочення обсягів виробництва та експорту у 2022 році стало наслідком об'єктивних обставин, однак вже у 2023 році українські підприємства частково відновили зовнішньоекономічну активність, зосередившись переважно на європейських ринках, таких як Австрія та Німеччина.

Збереження попиту на українську продукцію в ЄС, особливо на фоні потреби у відновленні інфраструктури, свідчить про її конкурентоспроможність. Надалі ключовими завданнями для розвитку галузі мають стати: відновлення виробничого потенціалу, покращення логістичних маршрутів у співпраці з ЄС, розширення асортименту інноваційної продукції та залучення інвестицій. За умови підтримки та модернізації кабельно-провідникова промисловість України здатна не лише стабілізувати свої позиції, а й стати потужним драйвером економічного зростання та євроінтеграції нашої держави.

Список використаних джерел

1. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом за 2023 рік. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit-pro-vykonannya-Ugody-pro-asotsiatsiyu-mizh-Ukrayinoyu-ta-YEvropejskym-Soюзom-za-2023-rik.pdf> (дата звернення: 25.03.25)
2. Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин України з країнами Європейського союзу. URL: https://fru.ua/images/doc/2025/EU_web.pdf (дата звернення: 25.03.25)
3. Уханова І. О. Сучасний стан та перспективи розвитку експортної діяльності українських підприємств на європейському ринку кабельної продукції. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2018. № 3 (67). С. 36–42.
4. Федерація роботодавців України. *Стратегічні орієнтири поглиблення торговельно-економічних відносин між Україною та ЄС*. – Київ: Федерація роботодавців України, 2025 45 с. URL: https://fru.ua/images/doc/2025/EU_web.pdf (дата звернення: 25.03.25)